

Світлана Сергіївна ШОПТЕНКО,

доцент кафедри юридичних дисциплін Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ кандидата юридичних наук, доцент

ORSID:<http://orcid.org/0000-0002-9786-5398>

ПРОВАДЖЕННЯ ЗА СКАРГАМИ ГРОМАДЯН В ОРГАНАХ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Звернення громадян є одним із основних способів забезпечення законності в діяльності поліції. Саме вони спрямовані на забезпечення охорони прав, свобод та законних інтересів громадян, дотримання їх при реалізації правоохоронної діяльності. Скарги громадян, як один і видів звернення до органів поліції, сприяють відновленню порушених прав громадян, утвердженню режиму законності та забезпеченню службової дисципліни. В умовах проведення адміністративної реформи, підвищення ролі громадян у сфері правоохоронної діяльності, нормативно-правове регулювання даного провадження потребує перегляду в напрямку чіткої регламентації процедури розгляду скарг, правового статусу її учасників, документального оформлення, що й обумовлює актуальність дослідження.

Основними нормативно-правовими актами, що регулюють провадження за скаргами громадян в органах Національної поліції є Закон України «Про звернення громадян» та Наказ МВС України від 10.10.2004 № 1177 «Про затвердження положення про порядок роботи зі зверненнями громадян і організації їх особистого прийому в системі Міністерства внутрішніх справ України». На сьогоднішній день дані правові акти є застарілими та містять ряд недоліків і прогалин. Наказ МВС України від 10.10.2004 № 1177 потребує заміни новим, оскільки він був прийнятий ще до утворення Національної поліції та не враховує особливостей її правового статусу та організації роботи. Новий нормативно-правовий акт має ґрунтуватися на нормах Закону України «Про звернення громадян», роз'яснювати порядок реалізації його окремих положень та враховувати специфіку роботи поліції. Також у ньому має бути виправлено ряд недоліків, які на сьогоднішній день існують у законодавстві, що регулює реалізацію провадження за скаргами громадян в органах Національної поліції.

Зокрема потребує перегляду положення, що закріплює строк подання скарги на рішення працівника поліції, який на сьогоднішній день становить один рік з моменту його прийняття, але не пізніше одного місяця з часу ознайомлення громадянина з прийнятим рішенням. Враховуючи сферу діяльності поліції, а також те, що скарги досить часто

містять інформацію про вчинення правопорушення, такий строк доцільно зменшити. Це пов'язано з тим, що зі впливом значного проміжку часу поліцейським буде досить важко дослідити всі обставини проступку та прийняти обґрунтоване рішення. Крім того, більш швидка подача скарги сприятиме швидшому реагуванню на протиправні дії чи рішення, їх припиненню та відновленню порушених прав, свобод чи законних інтересів. У зв'язку з цим у законодавстві доцільно закріпити, що «Скарга на дії чи бездіяльність посадових осіб, якими порушуються права чи свободи громадян, або обмежуються можливості їх реалізації, може бути подана до органу чи посадовій особі вищого рівня протягом місяця з дня їх вчинення (не вчинення)». У той же час варто закріпити право керівника органу поліції продовжити даний строк при наявності суттєвих причин для його пропусчення.

Звернення громадян надходять до МВС, закладів, установ і підприємств, що належать до сфери управління МВС, у вигляді листів (поштою) та під час особистого прийому громадян посадовими особами, за допомогою засобів телефонного зв'язку через визначені контактні центри, телефонні «гарячі лінії», а також з використанням мережі Інтернет, засобів електронного зв'язку (електронне звернення). Закон України «Про звернення громадян» досить детально закріпив зміст та порядок подачі усних та письмових звернень, у той час як положення про електронне звернення потребують уточнення та доповнення. Так, законодавством передбачено, що скарги, які подаються в електронному вигляді не обов'язково засвідчуються електронним цифровим підписом. Тобто в деяких випадках такі звернення залишаються не засвідченими, що відносить такі звернення до анонімних, які не підлягають розгляду керівниками органів поліції. У зв'язку з цим у законодавство доцільно внести зміни в напрямку чіткої регламентації вимог до електронних звернень та порядку ідентифікації особи, яка звертається.

Також потребують уточнення правові норми, що визначають порядок повернення та пересилання скарги. У законодавстві варто закріпити, в якій формі повідомляється особа про пересилання її скарги чи її повернення і в які строки після відправки вона має бути повідомлена.

Потребує скорочення строк повернення скарги, оформленої без дотримання вимог Закону України «Про звернення громадян», який на сьогоднішній день становить десять днів. Оскільки питання про відповідність звернення вимогам встановлюється майже завжди в день її надходження, то можливість повернення його в указаний строк тільки затягуватиме процес.

Узагальнюючи вищевикладене, можна зробити висновок, що чинне законодавство, що регулює провадження за скаргами громадян в органах Національної поліції, потребує оновлення та вдосконалення в напрямку визначення вимог до електронної скарги, строків подання, повернення, пересилання іншому компетентному суб'єкту, повідомлення особи про

хід розгляду скарги, порядку надання відповіді за результатами розгляду скарги. Крім того, потребує заміни новим Наказ МВС України від 10.10.2004 № 1177 «Про затвердження положення про порядок роботи зі зверненнями громадян і організації їх особистого прийому в системі Міністерства внутрішніх справ України», оскільки він був прийнятий ще до утворення Національної поліції та не враховує особливостей її правового статусу та організації роботи.

УДК 342.565

Ілля Геннадійович ЯНЧЕВСЬКИЙ,

заступник керівника апарату Харківського апеляційного адміністративного суду

ОСОБЛИВОСТІ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ ЗАХОДІВ ПРИМУСУ СПІВРОБІТНИКАМИ СЛУЖБИ СУДОВОЇ ОХОРОНИ

На сьогоднішній день в Україні діють 675 місцевих і апеляційних судів, а також 34 органи системи правосуддя, вони займають 768 приміщень, але тільки 136 з них охороняються цілодобово, тобто лише кожен п'ятий. Більше половини – 464 – взагалі без охорони. Решта – під наглядом тільки вночі (7) або тільки вдень (161).

Раніше безпеку судів забезпечували співробітники спецпідрозділу органів внутрішніх справ "Грифон". Зі створенням Національної поліції їх звідти прибрали, і суди фактично залишилися без охорони. Там же, де вона ще є, всього один-два правоохоронці. Настільки слабка захищеність служителів Феміди змушує їх боятися злочинних посягань. А за великим рахунком позначається на незалежності судової системи, що відзначають і міжнародні експерти. "Грифон" повинна була замінити Служба судової охорони. Через відсутність державного фінансування в 2015-2016 роках цього зробити не вдалося. На її створення бюджетом 2017 було виділено близько 350 млн. гривень. Однак Служби судової охорони на сьогоднішній день поки що немає [1].

Створювана Служба судової охорони – це держструктура спеціального призначення. В її обов'язки входитимуть функції, які раніше виконували спецпідрозділи правоохоронних органів. Співробітники Служби судової охорони будуть здійснювати не тільки охорону приміщень місцевих судів, апеляційних судів, вищих спеціалізованих судів, Верховного Суду, Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Державної судової адміністрації України та її територіальних управлінь, Національної школи суддів України та її регіональних відділень, а й забезпечувати безпеку суддів, працівників апарату судів, інших учасників судового процесу. В розпорядженні